

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitner Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére ve-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak.
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hóra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 150. szám.

Péntek július 3.

Tűzrendészetünk.

— július 3.

A napokban közöltük a vármegye alispánjának rendeletét a kényszertűzoltóság érdekében.

Ez a rendelet olyan nagyfontosságú, hogy érdemes rá visszatérnünk talán többször is.

Különösen vissza kell azonban térnünk rá most nyár idején, mikor az emberrel együtt a tűz is arat a szerűkön, tanyákon s gondatlanságból vagy bűnös kéz folytán annyiszor pusztul a gyulékony élet, amelynek nagyarányú pusztulását elősegíti hiányos tűzoltói szervezetünk.

Ha végiglapozzuk a legutóbbi statisztikát a tüzkárokról és a tűzrendészetéről, akkor látjuk csak, hogy micsoda vagyon pusztult el a tűz révén. Az 1906-ik év tüzkára például 44 millió koronát tesz ki, amiből biztosítva nem volt több 29 millió koronánál. Van-e kétség az iránt, hogy azt a nem biztosított 25 millió koronát a legszegényebb nép vesztette el, azt a rengeteg kárt ő szenvedte, — a kis ember, akiről pedig annyiszor és oly szépen szól az ének, a dívatos ének. Közel 25.000 tüzeset volt hétezer községben. Sajnos, hogy a kimutatás nem részletezi, hogy az ország melyik részében, minő arányban fordultak elő tüzek, hogy láthatnánk, vajjon a közművelődéssel karöltve járt-e a gondosság és elővigyázat és ennek következtében csökkent-e ott a tüzi veszedelem.

Megdöbbenő azonban az az adat, hogy a tüzeket 22 százalékban gondatlanság, 27 százalékban pedig szándékos gyújtogatás okozta. Ki nem látja e gyászos adatokból, hogy e tények és iskolaügyünk siralmas volta, válthatatlan kapcsolatban állanak egymással.

De talán legfőbb okát képezi a tüzek nagy számának, különösen pedig a nagy tüzkároknak az, hogy az egész országban csak 2400 szervezett tűzoltóság van.

A közvélemény már régóta sürgeti a tűzoltóság államosítását, sajnos azonban, a nemzeti vagyon megvédésére nincs pénz. A pénz másra kell s a nép vagyona védtelenül áll a tüzzel szemben is.

Mivel pedig tűzrendészetünk állami kezelése még messze idők zenéje, csak teljes elismeréssel lehet szólni minden olyan munkásságról, amely ha más uton is, de javítani igyekszik tűzrendészetünkön.

Ilyen elismerésre méltó törekvés az is, amely a Torontálmegyei tűzoltó-szövetségből eredt a kényszertűzoltóság érdekében, amely törekvést a vármegye alispánja lelkes pártolása alá vette s hatósági erővel igyekszik megvalósítani. A kényszertűzoltóságok létesítésére irányuló intézkedéseket teljes erővel végre is kell hajtani s a rövidlátó érzékenykedést, garaszkodást félre kell tolni az utból, hogy a kényszertűzoltóság mielőbb szervezve legyen e vármegyében. Ha talán ma egyes helyeken nem is tetszik a dolog, mikor meglesz, mindenki hálával és elismeréssel fog gondolni azokra, akik megalkották.

A nagybeeskereki tisztviselők lakbérügye.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, július 3.

Mint ismeretes, a Nagybeeskereken élő állami és közigazgatási tisztviselők lakásbérére sehogy sem felel meg a megdrágult életviszonyoknak s a tisztviselők lakbérére ugyszólván a felét sem teszi ki a megfelelő lakások árának.

Igy van ez persze a legtöbb más vidéki városban is s mindenütt nagy a panasz ezért a

tisztviselők között, akik állandóan kérvényeznek is a kormánynál, hogy az állomáshelyeiket képező városokat magasabb lakbérosztályba sorozza s ezzel súlyos helyzetükön segítsen.

A kormányt most meg is indította a tisztviselők panaszszava s elrendelte a lakásárak megállapítására a puhatolozásokat.

Igy utasította a nagybeeskereki pénzügyigazgatóságot is az itteni megfelelő (3 szobás) lakásárak megállapítására. Az igazgatóság megbizta Kiss István számtanácsost, az itteni számvétség főnökét a puhatolozással, amelyet a tanácsos most fejezett be s megállapította, hogy Nagybeeskereken a háromszobás lakások átlagára 716 korona 50 fillér, ami tehát jóval föltulmulja a tisztviselők lakbéréit.

Az akciónak most tehát arra kell irányulni, hogy Nagybeeskerek, ha az első osztályba nem is jutna, de mindenesetre a II-ik lakbérosztályba soroztassék. Ennek a méltányosságát a kormánynak be kell látnia s a képviselőknek is ez irányban mindent el kell követniök, hogy a tisztviselők mai egyáltalán meg nem felelő lakbérviszonyait a törvényhozás orvosolja.

Ami a nagybeeskereki állami és törvényhatósági tisztviselőknek a magasabb lakbérosztályba való sorolás iránt június elején a miniszterelnökhöz, mint pénzügyminiszterhez intézett kérvényét illeti, arra nézve is elérkezett a válasz. A miniszter ugyanis értesítette a kérvény aláírói, Zsáros Lajos kuriai bíró, törvényszéki elnököt, Jankó Ágoston alispánt és Tóth István kir. tan., pénzügyigazgatót, hogy a kérvény a jelenlegi lakásárak megállapítására elrendelt puhatolozások eredménye alapján lesz elintézve.

Nagybeeskereken most már meg van a puhatolozás eredménye s ez az eredmény bizony olyan, amely igen indokoltá, sőt szociális szempontból föltétlenül szükségessé is teszi a tisztviselők lakásbérének sürgős javítását a magasabb lakbérosztályba való sorolással.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Csalódás.

Miután olyan fiatalnak, vidornak látta őt nagy pipogya férje oldalán; miután boldogtalanul tartotta, ki mind halálig hozzá van láncolva ahhoz a kopasz bankárhoz: Boisaubert örülten szerelmes lett az asszonykába. És meg is mondta ezt neki. Elmondta, mennyire boldogtalanul teszi őt ez a reménytelen szerelem, éjjeli égetők az álmatlanságtól, tele örült emésztő gondolatokkal. Őt látja az elvonuló felhőben, a röpülő madárban, a zizegő falevélben, őt sűrű aranyos hajától körülövezett szép homlokával, kék szemével, piros ajkaival. Egészen örült volt valóban s egyre ismételtette előtte: Imádom asszonyom! Imádom.

A férj persze nem gyanított semmit; nagyon elfoglalta az üzlete. Barátul fogadta Boisaubertet, pirongatta, hogy ritkán mutatja magát nála: Ritkasággá válik, édesem! mondogatta neki, mint a nóm találon jegyezte meg a mult este.

Boisaubertet bántotta a dolog; mert ellenszenves valami egy egyenes lelkű és loyális gondolkozású emberre nézve: kezet szorítani azzal, kinek a nejét akarja. És egyidejűleg bosszantja az embert az a bárgyu vakság, melylyel gyógyíthatatlan balgasága annyi férjet megajándékoz és azt tartotta, hogy ez a bárgyu bizalom megérdemli a büntetést.

Mindamellet nem türte volna, hogy könyvedén vegyék a dolgót. Semmi szeretkezés, semmi egy órai gyönyör, hanem szent, lerombolhatatlan egyesülés.

A kis bankárné azonban ellenállott. Pom-pásan védte magát, mint egy hármastájtú fellegvár. A kötelességei, a női becsülete, a férje, a világ! Mig azonban sok felháborodással igyen védekezett, hosszú epedő tekinteteket vetett

Boisaubertre, csókra nyújtotta neki az ujjá hegyeit, nyitott inyekkel nevetett, ha széptevője összekulcsolt kezekkel kitalálni igyekezett, vajjon komolyan beszél-e.

Tény, hogy unatkozott, hogy Boisaubert egyénileg sokkal különb embernek látszott előtte, mint a férje, hogy elkábította a kaland gondolata. De mint praktikus asszony, mérlegelte a következményeket: a találgák izgalmait, a folytonos rettegést, hogy meglepik, a mindenféle mentségek kieszelését, hogy port hintsen a férje szemébe.

Nagysokára azután mégis ígéretet tett a kis bankárné, hogy meglátogatja a lakásán. Boisaubertet magánkívül volt.

Amint aztán az óra közeledett, nagy gondal rendbehozta a garçonlakását, hol egyedül lakott; bóröndbe csomagolt mindenfélét, ami a kezébe került össze-vissza. Minden készen volt. Nem tudta helyét találni.

Egyre növekvő aggodalmában szünetlenül futkosott az ajtótól az ablakhoz, az ablaktól az ajtóhoz. A legesekélyebb zajra kiugrott a folyosóra s kihajolva letekintgetett a lépcsőházba. Semmi! Hátha nem is jön! Kocsizörgés! A koci azonban tova gurul anélkül, hogy megállana. Nem az a nő-e, ki amoda sebesen közeledik? Egészen az ő járása... Nem! Igen! Nem!... Oh, csöngetnek! Kirohan.

— Köszönöm!... Köszönöm!...

Elszorult mellet, elhomályosodott szemekkel, majdnem felájultan csókokkal árasztja el Boisaubertet a parfümös keztyűket. Az asszonyka pom-pásan van öltözködve. Sűrű fátyol fűdi az arcát. Boisaubert egy diványhoz vezet és leülteti. Az asszonyka nagyon nyugodtan körüljártatja ki-váncsi meglepett szeméit a bizarr butorzonon. Mikor Boisaubert tárt karokkal, előre nyújtott ajkakkal próbál közeledni hozzá, az asszonyka szeliden elfordul, gyöngén eltaszítja magától és pirul.

És pirul! Oh szent szemérem! Drága szüziesség! Ugy, hogy ime beszélhetnek a szép időről, az esőről. Nincs zavarba ejtőbb, mint az első találka.

— Milyen jó nagysád, hogy eljött! — susogta Boisaubert elragadtatva. Talán azért, mert el van ragadtatva, de nem talál más szavakat s ehhez a szerencsétlen frázishoz marad szögezve épügy, mint a légy, mely megátalkodva veri a fejét a zárt ablakhoz... A torka összeszorul. Más módot próbál. Egyszerűen térdre ereszkedik. De akkor a kis asszonyka felkel.

Lassan körüljár a szobában. Boisaubert követi őt. Átölelni próbálja. A bankárné egy hullámos, gyermekes mozdulattal kiklik reszkető kezei közül. Majd megáll, lorgnonnal a szemén a falra aggatott csecsebecsék előtt. — Milyen szép festmény! — Oh, nagyon szép, — mondja Boisaubert, aki nem tudja, mit beszél. — És ez, micsoda ez? — Boisaubert nem igen lát, — A Beethoven mellszobra. — Dehogy! Dehogy! Ezt a furcsa tárgyat kérdem. — Oh, az citera. — Citera? — Igen, hangszer. — Tud ön rajta játszani?

A társalgás ellapul, elhal.
— Oh Julia! Julia! Ha tudná, mennyire szeretem! — hebegi Boisaubert. Sikerült neki a nőt átölelni; érzi ruganyos, meleg testét puhán meghajlani ölelése alatt; a vér az agyába todul.

A fátyol lecsuszott s összeborzolta a haját. Julia elgondolja magában, hogy már eléggé kérette magát, hogy az erőd most már kapitulálhat. Miután már annyit megtett, hogy ide jött, Istenem!... De a szeméi hirtelen az utazási előkészületeken akadnak meg, a tátongó kézi táskán, a még le nem zárt bóröndön.

— Utazni akar ön?
— Okvetlenül, — mondja Boisaubert meglepetten. És hozzá teszi: Az angyalommal!

Az angyal e hirteleni gondolatra ugyancsak meghökken: Örült ez az ember?

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2 óráig kezdve délig azurak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 óráig 12-ig.

Julius 13. Közig. bizottsági ülés.

A sajtó.

A magyar újságkiadók és a vidéki hírlapírók szövetségének legutóbb Sopronban tartott közgyűlésén az elnöki székekből olyan beszédek hangzottak el, amelyek bizonyára országos figyelmet keltettek s méltók arra, hogy kiragadjuk őket a tudósításokból s külön helyre állítsuk okulásul, tanulságul és figyelmeztetőül.

A kiadók szövetségének elnöke, Zilahy Simon beszédében konstataulta, hogy újságot csinálni nem könnyű földadat. Az alapja kell, hogy becsületes, hazafias törekvés legyen. Tanítás, utbaigazítás, a jóra való serkentés, az igazság keresése és hirdetése, a kritika tárgyilagossága, a hírszolgálat megbízhatósága és még sok egyéb igen fontos dolog kell ahhoz, hogy megfelelő újságot csináljon valaki. És hogyha azt látjuk, hogy vannak kivételek és hogy nem mindig ezek a becses tulajdonságok adják meg egy-egy sajtóorgánumnak a képét, hanem szenzációhajhászással és olyan dolgok és ügyek reprodukálásával számítanak a nagy közönség kívánságára, melyeket inkább el kellene vonni a nagy nyilvánosság elől a közérkölciség szempontjából; sőt, ha azt látjuk, hogy egy-egy sajtóorgánum állandóan a szenvedelmet csiklandozó közleménnyel óhajtja elterjedését biztosítani és ebben való törekvésében még a megengedhetlent is beleviszi a konkurenciába: akkor a kényeztetett izlésű szemlélő mindenesetre okkal kifogásolhatja ezt a szertelenséget. De jól tudjuk, hogy az idézett állapotok csak kivételesen állanak fenn. A hazai sajtóorgánumok nagy többsége becsületesen és európai nivón állja meg helyét és oly kiválóan befolyásolja a kiadói gárda ambícióját, hogy örömmel, buzgalommal és nagy lelkesedéssel állhat a hazai sajtó szolgálatába, hogy szak-képzettségével erős támasza lehessen.

A vidéki hírlapírók szövetségének elnöke, Szávay Gyula, a kitünő poéta pedig elnöki beszédében a többek közt a következőket mondta:

Antizsurnalisztikai időkben élünk. Köröskörül szürke és barátságtalan az ég, távolból mintha új felhők gomolyognának reája, a felhők rojtjaiból mintha istennyilák lógnának alá, vagy messze mintha köröskörül újságokat hasogatna a szél s belefűtölne minden újságírói tanácskozásba és szétszórna kéz alól minden kutya nyelvünket. Kellemetlen, nyirkos a levegő a zsurnalisztika körül mindenfelé, újságokat égetnek és

De Boisubert folytatja: Még ma este, messze, jó messze repülünk, kívül Franciaországon Olaszországba, Spanyolországba, Törökországba, ahova maga akarja. Valóságos nászut-at teszünk! Ha akarja, Nápolyba rándulunk. Lesz egy kis házunk egészen a tengerparton. Ott fogunk élni egyedül, ismeretlenül, véghetetlen boldogságban!

Egész lelkesedéssel festette a jövőt. Aztán elhallgatott, feleletre várva.

— De hogy gondolhat ilyet! Ide hagyjam Páris-t? Szökjem önnel Franciaországból? Nos és a férjem?

Boisubert végig simította a homlokát és kérdezte magában, nem álmodik-e?

— A férje, asszonyom?

— No, hát lehet így szököni? — folytatta a nő, látván, hogy Boisubertet határozottan messze ragadta a fantáziája. Ez borzasztó botrány lenne. Azt akarja ön, hogy teljesen veszve legyek? Száműzessem a társaságból? Hogy a legutolsó teremtsenek tekintsenek? Menjén, ez örültség!

— De hát viszont akarja látni a férjét! — kérdezte Boisubert megsemmisülten.

Szegény fiu, ime legurult álmainak leg-tetejéről tört lábakkal, kifucamodott kezekkel. Nézi Juliát és Julia-öt; némán mindketten. Egy japán, meg egy hottentotta, mindegyik csak a saját anyanyelvét beszélve, körülbelül ilyen párbeszédet folytathatna.

Végre Boisubert erőt vesz magán:

újságírókat szidnak mindenütt. Ebben e helyzetben van valami része annak az általános depressiónak, mely a reakció szárnyával csap le a közviszonyok képeire s egy általános sötéttedő borulatot vet nemzeti közéletünk homlokára, az okok között találunk azonban — ha beismerésben kívánunk maradni — magunkban és viszonyainkban is eleget. Az újságok nőnek, szinesednek s az újságírás jelentéktelenedik, színtelenedik. Mindig többen nyulnak hozzá s mindig kevesebben hisznek benne. Mindig több-több a hatalma s kevesebb a tisztelete. Utóereiből félnéken, lejártn huzódik ki az idealizmus s helyét elfoglalja a kapitális, mely kalmármérlegesen méri le az érdekeket s csak nyomtatékul dob a mérlegbe a kirakatból eszmét. Az újságíró pedig az üzleti kamatoztatás kimunkálásához szellemi motorerőnek aplikálja, akinek hivatásbeli lelkimunkáját az előadó művészet külső hatásai szerint veszi, mint a színészkedést s a szerkesztőségek eszmei munkáját a kiadóhivatal tranzmissziói vezetik és formálják át hasznossá, okossá. Az újságíró ma a börzén veszik, de sok esetben az utcán szedik s beszerzési árak és összeválogatásuk a tipografikus kabaré kalkulációjának a dolga s ebben a börzei manőverezésben csak az a szomorú, hogy az igazi újságírók rendesen párin alul állnak s az élet jóvoltából azon alul kelnek, míg a rikkancok és kirakat-rendezők egyre kapósabbak.

Megszivlelendő gondolatok ezek sajtónak és közönségnek egyaránt.

— **Előléptetések a tanfelügyelőségénél.** A vallás- és közoktatási miniszter Czeglédy István és Szabó Bertalan torontalmegyei segéd-tanfelügyelőket jelen minőségükben a IX-ik fizetési osztályba előléptette és Cserey Gyula tollnokot a IX-ik fizetési osztályba segéd-tanfelügyelővé nevezte ki.

— **Segédjegyzői helyettesítések.** Lowieser Imre központi főszolgabíró Babák András Nagytorákra, Debreczeni Nándort Kistorákra, Kászonyi Pált pedig Németéskára, az ottani segédjegyzői állásokra helyettesítette. Az új segédjegyző-helyettesek valamennyien az ideai jegyzői tanfolyamnak voltak jeles hallgatói.

— **Fényes esküvő.** Fényes esküvő volt tegnap Kiszombor községben. Tegnap esküdött ugyanis örök hűséget lovag Kippert Alfréd berlini nagybirtokos kiszombori Rónay Aladár és néhai Blaskovics Boriska nagyműveltségű és bájos leányának, Mártha kisasszonynak. A polgári házasságkötés után következő egyházi esketést, tekintettel arra a körülményre, hogy a vőlegény ágostai evangélikus vallású, Draskóczy Ede makói lelkész végezte. Az esküvőnél nyoszolyó leányok voltak: Rónay Magda, Náray Emma, Eckhardt Mici és Vay Ida. A nászmenetben jelen voltak: özv. Náray Lajosné Eötvös Ilona báróné és leánya, Emme kisasszony, özv. Eckhardt Oszkárné, Gerliczy Ferenc báró és neje Fejérváry Gizella báróné, Baich Milán

— Innen, ebből a szobából, karjaim közül távozva, vissza akar térni a férjéhez? Ezeket a kezeket, melyeket én szoritottam, ő fogja szoritani? És erre a homlokra, melyre én ajkaimat szoritottam, ő szorítja majd az ajkát? Tünné ezt? Ha közelíteni fog magához, nem kiált rá: Megállj, nem vagyok többé a tied, másé vagyok! Nem. Ellenkezően. Ha azt kérdezi, honnan jön, maga ki fog találni valami históriát, ugy-e? Lehetőnek tartja ezt? Kész ily módon élni? Nem lázad fel a teste ez ocsmány megosztás fölött? Oh, Julia, Julia!

Zokogás fojtotta el a hangját.

— En egészen akartam magát, — mondta halkan, mint ahogy álmában beszél az ember.

Megtörtén egy székre rogyik s kezeibe rejt könyves arcát. Julia álva, a zsebkendőjét mörzsolgatja, hogy összeszedje magát. Nagyon szeretne máshol lenni. Kinos a csend mindkettőjükre. A fali óra szerencsére segítségükre jön, ütni kezd.

Julia összerezzen.

— Oh, mennem kell! A férjem csodálkozhat hosszas kimaradásom miatt.

Távozik. Boisubert nem tartja vissza. Alig érnek egymáshoz fagyos ujjai.

— Adieu!

Az asszonyka lemegy a lépcsőn, ki az utcára és tova siet. Boisubert dühösen a bóröndre veti magát. bérkocsit hozat, beleveti magát s a lyoni pályaudvarra viteti magát, hogy nyakába vegye a világot egyesegyedül!

Viktor Meunier.

báró és neje, Rónay Jenő, Náray Tamás főispán és Rónay Ernő, továbbá a vőlegény részéről több előkelő porosz mágán.

— **Uj vasut a Délvidéken.** A kereskedelmi miniszter Zákó István zentai, Fekete Adolf és Biró József budapesti lakosoknak a zentai Tiszaparttól, illetőleg hajórakodó állomástól kiindulól Zenta város belterületén át a bácsbodrogyvármegyei egyesült helyi érdekű vasutak Zenta állomásáig és innen folytatól Felsőhegytelep, zentai alsó és közép szállások, Kávia, Tornócs és Külsőpuszták érintésével, Bácsstopolya község belterületén át a magyar királyi államvasutak Bácsstopolya állomásáig és folytatól Bajsa község, Roglaticzapuzsza, Gyulafalva és Kerény vagy Csonoplya községet érintve a magyar királyi államvasutak Zombor állomásáig, innen Bezdán község belterületén keresztül a dunai hajórakodó állomásig és ezen vonalnak Bácsstopolya állomásából való kiágazással Ómoraviczka és Pacsér községek határain át a magyar királyi államvasutak Bajmok állomásáig, végül Zenta állomástól a zenta—csókai rendszer nyomtávu helyi érdekű vasut siprora közé beillesztendő keskenyvágányu vonalvezetéssel Csóka állomásig s innen folytatól egyrészt Hecics, Szaján és Tiszahegyes községek és Nagykikinda város belterületén át a magyar királyi államvasutak Nagykikinda állomásáig, másrészt Monostor és Feketető községeken át a magyar királyi államvasutak Valkány állomásáig vezetendő 0.70 méteres nyomtávu gőzüzemű helyi érdekű gazdasági vasutvonalra megadta az előmunkálati engedélyt.

— **Uj teológusok.** A csanádi róm. kath. egyházmegye szentszéke tegnap ülést tartott Németh József püspök elnöklése alatt, amelyen a következő érettségit tett növendékeket vették fel a papnövelde intézet kötelékébe: Kahlesz Miklós, Korner József, Krämer Tamás, László János, Mátyás Miklós, Schrotz István, Lopcsics János, Watz Oszkár, Kozár Ignác, Pestalics Gyula, Stéger Gyula és Kern Antal. Felvettek azonkívül három hatodik osztályu és öt hetedik osztályu növendéket is.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Ditzendy János karlovai állomásfőnököt. Neje szül. Szendeff Giza ugyanis hosszú szenvedés után vasárnap 29 éves korában és házasságának 7. évében jobb létre szenderült. Az elhunyt fiatal asszony, kiben Szendeff Ida dr. temesvári orvosnő nővérét gyászolja, leánykorában egyike volt a nagykikindai társadalom legkedveltebb hölgytagjainak. Férjhez menetele után melhártalobbot kapott s azóta állandóan betegeskedett, míg végre most szenvedéseitől megváltotta a halál.

— **Katona-temetés.** Kovács István, a 29-ik közös gyalogezred itt állomásozó zászlóaljának egyik köztiveze tegnap 23 éves korában tüdőlobban meghalt. Az elhunyt katonát ma délelőtt 10 órakor temették el a szokásos katonai dísszel. A temetésen részt vettek a századbeli tisztek és altisztek.

— **A posta és az aratás.** A vármegye alispánja értesítette az összes közigazgatási hatóságokat, hogy a kereskedelemügyi miniszter utasította a posta- és távirdaigazgatóságokat, hogy a törvényhatóságok első tisztviselőjének, illetve a járási főszolgabírának (r. t. városok polgármestereinek) közvetlenül az illetékes posta- és távirdaigazgatósághoz intézett megkeresésére, ha erre az aratási munkák biztosítása érdekében szükség lenne, a posta és távirda és távbeszélő szolgálatnak szükség szerinti terjedelemben való kiterjesztését rendeljék el, nemcsak a megyei vagy járási székhelyeken, hanem egyáltalán bármely vidéki táviró és telefon állomáson is.

— **A munkásbiztosító pénztár felhívása.** A munkásbiztosító és cselédségély pénztár igazgatósága most felhívja az összes gazdasági géptulajdonosokat, hogy ne mulasszák el a gépeknél alkalmazott munkásaikat biztosítani, mert szerencsétlenség esetén teljes felelősség terheli őket.

— **A júliusi időjárás.** Meteor a júliusi időjárásról a következőket írja: Julius havának csomópontjai 4, 6, 7, 13, 15, 19, 20, 25, 26, 28, 29 és 30-ra esnek, amelyek nemcsak nagy számuk, de erős hatásuk folytán is kitűnnek. Így e hónapban nagy változásoknak nézünk elibe. Első felében a csapadékos jellegű, 13-iki már szárazabb, de a 15-iki ismét esős, valamint a 20-iki is, mely még elég hűvös befolyással bír; 25-ike körül a meleg, derült jelleg érvényesül, míg a 29-30-iki újra esős és hűvös jellegű. Mivel nagyobb napkitörések is várhatók, tulmeleg nem de azért elég meleg lesz e hónap.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit fölül-mul hazánk természetesen szénsavas-vizek királya:

égettrögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használatával valódi áldás gyomor-bajosoknak.

a mohai **ÁGNES** -Forras.

Millenniumi nagyéremmel kitüntetve, Kitünő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-bajosoknak.

Kedvelt borvíz! Olcsóbb a szódavíznél! Mindent kapható!

A pálinka áldozata. Halálos szerencsétlenség híre érkezik a temesmegyei Murány községből. Kovács Ferencné ottani földmivelő felesége tegnapelőtt reggel elment hazulról, hogy a mezőn dolgozó férjének reggelit vigyen. Négy kicsi gyermeke azalatt otthon maradt egyedül. Az alig hat éves Vera nevű leánya egy polcon ráakadt a pálinkás üvegre, amely félig telve volt. A gyermek kószolgatni kezdte a veszedelmes italt, majd kiitta az egészet. A pálinka annyira összeégette gyomrát, hogy még tegnap este iszonyu kínok között meghalt. A királyi ügyészség a vingai járásbírósgót bízta meg a vizsgálattal.

Irodalom.

Irodalmi Értesítő. Irodalmi szezon idején kívül, de nagyjelentőségű paedagógiai esemény közvetlen nyomában jelent meg az idén a Franklin-Társulat időszakos közlönye „Irodalmi Értesítő”. A lap teljes anyaga ugyanis az új poigári leányiskolai tanterv ismertetésének van szentelve. Vezető cikke széles alapon elemzi a tárgyalja az új tantervet; az új tanterv szellemében készült s átdolgozott tankönyveket pedig, melyek jobbra a Franklin-Társulattal s a Lampel R. féle kiadó hivatalban jelentek meg — szakavatott paedagógusok bírálatai ismertetik meg a tantervvel. Okosan s lelkesen megírt cikk csinál propagandát az iskolai könyvtárak és vizsgai jutalomkönyvek általában „a gyermekeknek való könyv” mellett s arcképpel díszített közleményben mutatja be a lap az új tanterv megalkotóját, a közoktatásügy legfőbb őreit: Apponyi Albert grófot. A kiadó az érdeklődőknek kívánatra ingyen küldi meg a tartalmas újságot.

A „Zenélő Magyarország” közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 362-ik füzeté újra a legjobb s kedvelt zongora-újdonságokat közli, mint I. Illéssy Gyula, kedvelt dalszerzőnek két hangulatos magyar nótáját: 1. „Hej mikor még kedves rózsám szerettél.” 2. „Kancsót a kezembe...” (bordal). II. Heidelberg Albert bájos „Gavotte”-ját zongorára. III. Komáromy Ödön hazafias „Dobóinduló”-ját, magyar dalszöveggel. Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló újdonságait, csak 6—8 koronáért szerezheti meg külön kiadásokban, amennyit egy füzet ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona, fél évi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 50 zeneoldalt terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karásonyi zenealbumokat is teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések az e számmal meginduló 1908. évi július—decemberi félévre a „Zenélő Magyarország” (Kökner Ede) zene-műkiadóhivatalához. Budapest, VIII. József-körút 22. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 3. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőházban még folyik a végrehajtási novella tárgyalása, azonban általánosságban már elfogadták, a részletek pedig előreláthatólag nem fogják sokáig foglalkoztatni a Házat.

A mai ülésen Náray Lajos alelnök elnökölt, aki 10 óra után nyitja meg az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után nyomban rátértek a végrehajtási törvény tárgyalásának a folytatására.

Ma Bozóky Árpád szólalt fel elsőnek, aki azt mondja, hogy a javaslat a kisembereknek a kárára van, mert hitelviszonyaikat rontja. Megfelelő határozati javaslatot is nyújt be.

Buza Barna polemizál Bozókyval s azt állítja, hogy a javaslat nincs a kisemberek kárára, s hogy azt csak egyes érdekcsoportok ellenzik. A javaslatot elfogadja.

Nagy Dezső szintén elfogadja általánosságban a javaslatot, de jelzi, hogy a részleteknél több módosítást fog be nyújtani.

Bakonyi Samu előadó méltatlannak mondja a támadásokat, melyeket a javaslat ellen intéznek. Reflektál az egyes felszólalásokra s miután kifejti a javaslat előnyeit, ajánlja azt elfogadásra.

Az előadó után Günther Antal igazságügyminiszter szólal fel, hogy a vitá-

ban elhangzottakra reflektáljon. Kijelenti, hogy a javaslatot azért nyújtotta be, hogy megváltsa a kisembereket az erkölcstelen uszorahitelezéstől. A javaslatot sürgősnek tartja, azért azt a szentesítés után nyomban életbelépteti.

Szól azután a létminimumról s előadja, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslatot a következő ülésszakon fogja beterjeszteni. Erélyesen hangoztatja, hogy öt semmiféle támadás nem fogja visszariasztani attól, hogy a megkezdett uton tovább haladjon. Kéri a törvényjavaslat elfogadását. (Élénk helyeslés és taps.)

Az elnök jelenti, hogy több szónok feljegyezve nem lévén, az általános vitát berekeszti.

Simonyi-Semadam Sándor benyújtott javaslatát visszavonván, a Ház a javaslatot általánosságban elfogadja s Bozóky Árpád határozati javaslatát elveti.

Ezután áttértek a részletes tárgyalásra. Az első szakaszhoz felszóltak: Horty Béla, Horváth Gyula, Mezőfi Vilmos, Nagy György, Csépany Géza és még többen, miután a szakaszt elfogadták.

Lapunk zártakor a vita a második szakasznál folyik.

— A főrendiház ülése. —

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt a főrendiház is tartott ülést, amelynek nevezetessége Zselénszky Róbert grófnak a tőzsdetörvényre vonatkozó indítványa volt, a melyet csupán egy szavazattal (az elnök szavazatával) vetettek el.

Az ülésen Desseffy Aurél gróf elnökölt.

Napirend előtt Zselénszky Róbert gróf megindokolja a tőzsdetörvényre vonatkozó indítványát. Az indítvány azt célozza, hogy a terménytőzsde a kormány és az országos gazdasági egyesület felügyelete alá helyeztessék, és hogy határidő-üzletet nem szabad üzni.

Wekerle Sándor miniszterelnök kifejti, hogy a kormány a tőzsde reformjával foglalkozik s olyan irányban is dolgozik, mint azt Zselénszky indítványa célozza. Az indítványt ezért feleslegesnek tartja s annak mellőzését kéri.

Erre az elnök elrendelte az indítvány felett való szavazást. A szavazásnak az lett az eredménye, hogy huszonnégyen az indítvány mellett és huszonnégyen az indítvány ellen szavaztak. Ennélfogva az elnök döntésére került a sor, aki az indítványt ellen szavazott s így azt nem fogadták el.

Zselénszky az elnök felé kiált: Igy viselkedik a gazdasági egyesület elnöke!

Ezután a szeszadó-törvény tárgyalása következett sorra.

A horvát kérdés.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy zágrábi lapnak arra a híre vonatkozólag, hogy a kormány a horvát képviselőkkel tárgyalásokat folytatott volna, felhívatalosan kijelentik, hogy valótlan. A kormány nem tárgyal a horvát képviselőkkel.

A gázgyári sztrájk.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) A gázgyári munkások sztrájkja még tovább tart. A sztrájkolók a Hermina-úti sztrájkanyán vannak, ahol nyugodtan viselkednek. A pesti gyárakban utászkatonák dolgoznak, míg a budai gyárban az ottani munkások folytatják a munkát.

A perzsa események.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londoni jelentések megerősítik, hogy a perzsa sahnak nincs komoly szándéka az alkotmányosság visszaállítására. Erre vall az is, hogy az új választások kiírását a sah három hónappal eltolta s új miniszteriumot sem nevezett ki.

Az Eulenburg pör.

Budapest, július 3. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, ma délelőtt folytatták Eulenburg herceg pörének tárgyalását a tanak kihallgatásával. Hír szerint ma, vagy holnap kerül kihallgatásra a koronatanu Ernszt halász.

Az angol hajóhad Fiumében.

Budapest, július 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fiumei jelentés megerősíti, hogy az angol Földközi-tengeri hajóraj július 17-én Fiuméba érkezik, ahol négy napot tölt.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908.) . . . 21.78 — —
Rozs (októberre 1908.) . . . 17.88 — —
Zab (októberre 1908.) . . . 16.52 — —
Tengeri (augusztusra) . . . 13.92 — —
Tengeri (új, októberre) . . . 13.84 — —

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskerekben 1908. évi július hó 3-án megtartott hetvásár alkalmával:

buza	50 kgr.	11.50 korona
kétszeres		7.50
rozs		7.40
árpa		6.50
zab		7.50
kukorica		6.50
repce		15.50
széna I.		8.—
II.		7.—
szalma I.		4.—
II.		3.—

Szerkesztői üzenetek.

„Kákán is csomót keres”. Sajnáljuk, de a beküldött cikket nem közölhetjük. Valamely dolgnak megcáfolására vagy helyreigazítására, ahhoz a laphoz kell fordulni, amely az ügygel foglalkozott. Tiszteességes újság a helyreigazítást nem tagadja meg. A helyreigazításnak azonban tárgyilagosságnak és szenedelemtől mentnek kell lenni, mert ez a rész már nem a sajtóra, hanem a bíróságra tartozik. Mi már a hangja miatt sem közölhetjük, de nincs is értelme nálunk a közlésnek, mert a cáfolatot az illető lap olvasóinak kell tudomására adni, nem pedig olyan lap közönségének, amely a támadásról nem is tud semmit.

A. N. (Erő.) Alkalomadtán közöljük.

K. D. (Hová? . . .) Nem közölhető.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908 május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Versezről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra (5 perc.)
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 p. c.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral. ::

SOLYMOSSYNE BRÁJER MÁRIA.
(551-x.8.)

Árlejtési hirdetmény.

Alólirott csődtömeggondnok ezennel közhírré teszi, miszerint a csődválasztmány határozata értelmében a vb. Perinác Táca csődtömegéhez leltározott állatállomány egyrésze, u. m.: 14 drb 4-5 éves tehén, 10 drb borju, 7 drb ló, 1 félvér csődör, 4 drb csikó, 464 drb anyajuh és 16 drb kos, valamint 400 drb bárány, végül 8 mm. usztatott gyapju, 1 aratógép, répavágógép és apróbb gazdasági felszerelések, mégis 5000 drb égetett téglá, 5000 drb vályog-tégla és 90 drb akácfatörzs 1908. évi július 6-án, hétfőn d. e. 9 órakor lvánda községében nyilvános árverésen el fog adni.

Vételi ajánlat akár írásban, akár az árverés napján szóval, de minden esetben a megajánlott vételár 10%-ának bánatpénzzel való letétele mellett az összes ingókra vagy csak az állatok és ingók egy bizonyos csoportjára esetleg darabonként is tehető.

Amennyiben a vételi ajánlatot a jelenlevő csődválasztmány megfelelőnek nem találja, fentartja magának a jogot arra, hogy az illető ingókat az árlejtés alól kivonja. A vevő bánatpénze visszatartatik és a 3 nap alatt lefizetendő vételárba beszámítatik, a többi ajánlatot levő, illetve árverelő bánatpénze pedig az árverés befejezése után azonnal visszaadatik.

Vevő köteles a megvett ingóságokat vételárának a csődtömeggondnok kezéhez való lefizetése mellett a csődtömeggondnoktól átvenni az árverés napjától számítva 3 nap alatt, vagyis 1908. évi július hó 9-ének d. u. 4 órájáig, mert amennyiben a vevő a vételár-hátralék letétele mellett az ingókat a fenti határideig át nem venné, az esetre vevő bánatpénzét a csődtömeg javára elveszti és a vételből kifolyó jogokat a csődtömeg ellen semmi esetben sem érvényesíthet. Vevő a megvett ingóságok birtokába és tulajdonába csak a hátralékos vételár teljes kifizetése után lép, addig azonban az ingóságokban netán beálló kár és veszély az ajánlat elfogadásától kezdve vevőt terheli, ki az időtől kezdve az ingók, különösen pedig az állatok megőrzéséről és ételmezéséről is saját költségén gondoskodni tartozik. Az ingók minősége, különösen pedig az állatok egészsége tekintetében a csődválasztmány, illetve a csődtömeg a vevővel szemben semmi esetre sem szavatol.

Az ingóságok tekintetében netáni bővebb felvilágosítást az alólirott tömeggondnok ad.

Módos, 1908. évi július 1.

Dr. Haller Károly,

ügyvéd,
mint vb. Perinác Táca tömeggondnoka.

616-1.1

1636/1907. sz. Parlasz község előljáróságától.

VÉGREHAJTÓ

Parlasz községénél 2 havi időtartamra 4 korona napidij mellett azonnal alkalmazást nyerhet. Szerb nyelv bírása megkívánatik. Ajánlatok alólirottához küldendők.

Parlasz, 1908. évi június hó 30.

Vuchetich Árpád,
jegyző.

611-2.2

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Torontáltorda községnek 696 holdnyi területén a vadászati jogot

1908. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg 1910. évi július hó 31-ig terjedő időre f. évi július 15-én nyilvános árverésen bérbe adjuk.

Torontáltorda, 1908. évi június 25.

Dr. Bogner János, Mészáros Zakariás,
jegyző. 613.3.2 bíró

HÁZELADÁS.

A törökbecsei 496. sz. betétben 1533., 1534. és 1570. hrszámok alatt foglalt, a város közepén, a Fő-utcában fekvő 437. és 461. ö. i. számú házak és 645 □-nyi beltelek a törökbecsei kir. járásbíró, mint tkvi hatóság hivatalos helyiségében 1908. évi július 21-ik napján d. u. 3 órakor megtartandó önkéntes bírói árverésen eladatni fognak.

A kikiáltási ár 7258 kor.-ban, a bánatpénz pedig 725 kor. 80 fill.-ben állapított meg. A téglából szilárdan épült és cseréppel fedett házakban a kir. járásbíró volt elhelyezve. A számos lakó- és egyéb mellék-helyiségekből, nagy boltosatos pincéből álló folyosós házak úgy magánlakásokra, mint üzleti és vendéglői helyiségekre nagyon alkalmasak.

Bővebb felvilágosítást kívánatra Olgyay Árpád pozsonyi ügyvéd ad. 614-3.2

4011/1908. sz. A nagybecskereki járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Bégaszentgyörgy községében a II-od segédjegyzői állás megüresedvén, melynek javadalma állami kiegészítéssel 1000 kor. fizetés továbbá egy két szobából s megfelelő mellék-helyiségekből álló szabad lakás, a pályázatot ezennel hirdetem és felhívom pályázni öhajtókat, hogy eziránti felszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb f. évi aug. 1-ig adják be.

Nagybecskerek, 1908. év július 1.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

618-3.1

STAUB B. VERSECZ

a legolcsóbban szállit saját
termésű, egy éves, kitűnő
fehérborokat,
nemkülönbén saját égetésű,
tisztá törkölypálinkát is.

607x10.8

Szép, dunsztba való

barack

Hiller J. és Fiai

:: szeszgyárában kapható. ::

Ára kilogrammonként 40 fillér.

620-1.1

Árlejtési hirdetmény.

A klári urbéres birtokosság a birtokossági nagykorcsma újbóli építése alkalmából az előirányzat szerinti 11158 korona 42 fillérenyi munkálat biztosítása céljából folyó évi július 14-én d. e. 9 órakor a községhez tanácsstermében nyilvános szóbeli árlejtést tart, melyre vállalkozni szándékozók meghívotnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzott összeg 10%-a bánatpénz fejében leteendő.

Közelebbi feltételek a hivatalos órák alatt Klári községében megtekinthetők.

Klári, 1908. évi július hó 1.

617-2.1

Az elnökség.

Mérlegképes könyvelő

elvállal olcsó díjazás mellett a délutáni és esti órákra könyvelést és más irodai munkákat.

Cím a kiadóhivatalban.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

DIJNOK

Parlasz községénél 730 kor. évi fizetés mellett azonnal alkalmazást nyerhet. Ajánlatok alólirottához benyújtandók.

Parlasz, 1908. évi július 2.

Vuchetich Árpád, jegyző.

619-2.1

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és ipareiket megnél többet hirdessék.

A hirdetések 1908. évi július hó 1-je óta helyogmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.